

INFORMACIJA
O UČEŠĆU PREDsjedNIKA ODBORA ZA LJUDSKA PRAVA I SLOBODE, DR HALILA
DUKOVIĆA NA PRESS KONFERENCIJI U ORGANIZACIJI PREDSTAVNIŠTVA
UNICEF-A U CRNOJ GORI, NA KOJOJ SU PREDSTAVLJENI REZULTATI ISTRAŽIVANJA
O NASILJU NAD DJECOM U CRNOJ GORI I U SVIJETU, održanoj
8. septembra 2014. godine u Eko zgradi Ujedinjenih nacija u Podgorici

Predsjednik Odbora za ljudska prava i slobode dr Halil Duković učestvovao je na Press konferenciji, u organizaciji Predstavništva UNICEF-a u Crnoj Gori, na kojoj su predstavljeni rezultati istraživanja o nasilju nad djecom, nedavno objavljeni u UNICEF-ovom globalnom izvještaju „Skriveno, a pred očima“, održanoj 8. septembra 2014. godine.

Na konferenciji za medije, održanoj u Eko zgradi Ujedinjenih nacija u Podgorici, pored Predsjednika Odbora za ljudska prava i slobode, govorili su ministar rada i socijalnog staranja Predrag Bošković i šef Predstavništva UNICEF-a za Crnu Goru Bendžamin Perks.

Prema UNICEF-ovom izvještaju, koji je objavljen 4. septembra 2014. godine i koji sadrži do sada najveći broj sakupljenih podataka o nasilju nad djecom iz 190 zemalja, nasilje je prisutno u životima djece iz svih slojeva društva u čitavom svijetu.

Izvještaj dokumentuje nasilje u okruženjima gdje bi djeca trebalo da budu bezbjedna: u njihovim zajednicama, školama i kućama. Izvještaj ukazuje na čitav spektar počinilaca nasilja nad djecom koji uključuju članove njihovih porodica, nastavnike, komšije, nepoznate osobe i drugu djecu.

Glavni nalazi UNICEF-ovog globalnog izvještaja pokazuju da je oko 120 miliona djevojčica u svijetu, mlađih od 20 godina (što je oko 1 od 10) seksualno zlostavljano.

U Crnoj Gori, prema reprezentativnom istraživanju sprovedenom 2013. godine, skoro jedan od deset odraslih građana kaže da zna dijete ili odraslu osobu koji je bio/la žrtva seksualnog zlostavljanja u djetinjstvu.

Benjamin Perks, šef Predstavništva UNICEF-a u Crnoj Gori, je saopštio da je ove sedmice predstavljena jedna od najobimnijih baza podataka o nasilju nad djecom na globalnom nivou koja je nastala u okviru istraživanja „Skriveno, a pred očima“. Naveo je da je nasilje nad djecom prisutno svuda i mnogo je rasprostranjenije i vidljivije, nego što mi to prepoznamo. Sadržano je u društvenim i kulturnim normama, a građani ga podržavaju svojim stavovima i pogledima na svijet.

Podaci iz istraživanja ukazuju da je oko šest od desetero djece u svijetu, uzrasta između dvije i 14 godina, što je gotovo milijardu djece, izloženo redovnom fizičkom kažnjavanju od strane onih koji se o njima staraju. Nešto više od jednog od tri učenika u svijetu uzrasta između 13 i 15 godina redovno su žrtve vršnjačkog nasilja u školi. Oko 120 miliona djevojčica mlađih od 20 godina bile su seksualno zlostavljane u nekom trenutku života.

Šef Predstavništva UNICEF-a u Crnoj Gori je istakao da su u Crnoj Gori politike i zakonodavni okvir usklađeni sa međunarodnim standardima, kao i da postoji dobar model međusektorske i institucionalne saradnje, ali puna primjena novog pravnog okvira zahtijeva investicije i stalni rad na izgradnji kapaciteta, kao i jačanje monitoringa i saradnje između institucija i lokalnih zajednica.

Saopštio je da UNICEF u saradnji sa Skupštinom Crne Gore, Ministarstvom rada i socijalnog staranja, Ministarstvom pravde i Ministarstvom prosvjete razvija multisektorski pristup u cilju zaštite prava djeteta i rješavanja njihovih problema.

Podsjetio je da rezultati istraživanja UNICEF-a iz 2013. godine otkrivaju da:

- gotovo jedan od deset odraslih građana kaže da poznaje dijete ili odraslu osobu koja je bila žrtva seksualnog zlostavljanja u djetinjstvu;
- jedna trećina građana zna dijete koje je bilo žrtva nasilja u školi i
- 69 % djece uzrasta između 1 i 14 godina bili su predmet najmanje jednog oblika psihološkog ili fizičkog kažnjavanja od strane roditelja ili neke druge odrasle osobe iz njihovog domaćinstva.

Šef Predstavništva UNICEF-a u Crnoj Gori je istakao da se svaki čin nasilja odražava na razvoj mozga djeteta, ugrožava njegove životne potencijale i ostavlja neizmjerne posljedice na cjelokupno društvo.

Ukoliko se prihvata nasilje kao nešto normalno, time se doprinosi da ono ostane nevidljivo. Na taj način, dopuštamo da djeca nastave da vjeruju da je nasilje neizbježno i da je to dio života koji moraju da tolerišu. Perks je istakao da se na taj način pomaže da se ciklus nasilja nastavi i prenosi sa jedne osobe na drugu, sa generacije na generaciju.

Šef Predstavništva UNICEF-a u Crnoj Gori je zaključio da nasilje nije neizbježno, a da je pred svima nama moralni i imperativ ljudskih prava da odmah učinimo nešto da prekinemo ciklus nasilja nad djecom i da se nevidljivo učini vidljivim, odnosno da se prepozna nasilje koje se krije pred našim očima.

Prema riječima Šefa Predstavništva UNICEF-a u Crnoj Gori, rezultati istraživanja ukazuju da jednu petinu žrtava ubistava na globalnom nivou čine djeca i adolescenti mlađi od 20 godina, što čini oko 95.000 smrtnih slučajeva u 2012. godini. Nigerija ima najveći broj ubistava djece – 13.000. Među zemljama Zapadne Evrope i Sjeverne Amerike, SAD ima najveću stopu ubistava.

Crna Gora, kao i zemlje regiona Centralne i Istočne Evrope i Zajednice nezavisnih država, ima nizak stepen ubistava djece u poređenju sa ostatkom svijeta: jedna žrtva među djecom i adolescentima uzrasta 0-19 godina na 100.000 ljudi.

U vezi sa nasilničkim ponašanjem, gotovo trećina učenika uzrasta između 11 do 15 godina u Evropi i Sjevernoj Americi prijavljuje da vrši nasilje nad vršnjacima, dok u Letoniji i Rumuniji skoro 6 od 10 djece priznaje da to radi.

U Crnoj Gori, jedna trećina građana zna dijete koje je bilo žrtva nasilja u školi.

Oko 17 procenata djece u 58 zemalja izloženo je ozbiljnim oblicima fizičkog kažnjavanja (udaranje po glavi, ušima ili licu, ili snažno i ponovljeno udaranje), kao oblika nasilničkog disciplinovanja. Globalno, troje od 10 odraslih vjeruje da je fizičko kažnjavanje potrebno kako bi se djeca valjano podizala.

U Crnoj Gori, rezultati istraživanja pokazuju, da je 69 % djece uzrasta između jedne i 14 godina izloženo najmanje jednom obliku psihološkog i fizičkog kažnjavanja od strane roditelja ili drugih odraslih koji su članovi njihovog domaćinstva. Jedna trećina djece u našoj zemlji izložena je fizičkom kažnjavanju, iako samo 6% odraslih kaže da vjeruje da je potrebno fizički kažnjavati dijete.

Rezultati istraživanja o odnosu prema nasilju ukazuju da skoro polovina svih adolescentkinja između 15 i 19 godina (oko 126 miliona) vjeruje da je opravdano da muž tuče svoju ženu u određenim okolnostima. Podaci iz 30 zemalja sugerišu da oko 7 od 10 djevojčica uzrasta od 15 do 19 godina, koje su bile žrtve fizičkog i/ili seksualnog zlostavljanja, nikada nijesu zatražile pomoć: mnoge su rekle da nijesu mislile da je to zlostavljanje ili da to nijesu vidjele kao problem.

U Crnoj Gori, 5% žena i muškaraca uzrasta između 15 i 49 godina vjeruje da je opravdano da muž tuče svoju ženu.

U cilju sprječavanja i smanjenja nasilja nad djecom UNICEF preporučuje šest strategija koje podrazumijevaju podršku roditeljima, učenje djece životnim vještinama, promjenu stavova, osnaživanje pravosudnog, krivičnog i sistema socijalne zaštite i njihovih servisa, generisanje podataka i podizanje svijesti o nasilju i njegovim ljudskim i socio-ekonomskim troškovima kako bi se promijenili stavovi i društvene norme.

Na pitanje da li porodica koja nije u mogućnosti da obezbijedi djetetu elementarne uslove za normalan život na taj način zanemaruje dijete i nad njim vrši nasilje, šef

Predstavništva UNICEF-a u Crnoj Gori Benjamin Perks je odgovorio da se zanemarivanje smatra oblikom nasilja i potrebno je da nadležni organi, prvenstveno policija i centri za socijalni rad, u tom slučaju zaštite dijete. Zanemarivanje djeteta vrši se uskraćivanjem emotivne pažnje, nedavanjem obroka djeci, neurednim uslovima stanovanja, nezadovoljavanjem njihovih zdravstvenih potreba, kao i nedovoljnim staranjem i brigom o djetetu.

Na pitanje da li postoji neka situacija u vaspitanju djeteta kada su batine opravdane, Perks je saopštio da postoje alternativni načini postupanja prema djetetu u procesu njegovog vaspitanja i ukazao na slučaj Švedske u kojoj je zakonom zabranjeno fizičko kažnjavanje djeteta, što je praćeno širokim obrazovanjem i podizanjem svijesti cijelog društva i rezultiralo je smanjenjem broja djece koju su odrasli fizički kažnjavali sa 90% na oko 10% tokom perioda od 35 godina.

Predsjednik Odbora za ljudska prava i slobode je predstavio ključne aktivnosti Odbora na planu promocije i zaštite prava djeteta, s obzirom da je ta oblast jedna od ključnih u radu ovog skupštinskog radnog tijela, čime Odbor, u saradnji sa nadležnim državnim organima, međunarodnim organizacijama sa sjedištem u Crnoj Gori i nevladinim organizacijama koje se bave zaštitom prava djece, nastoji da doprinese poboljšanju njihovog položaja u crnogorskom društvu.

Istakao je da Odbor za ljudska prava i slobode ima izuzetno dobru saradnju sa Predstavništvom UNICEF-a u Crnoj Gori i izrazio očekivanje u njen nastavak u narednom periodu. Saopštio je da je Odbor za ljudska prava i slobode, u skladu sa svojom, Poslovnikom Skupštine Crne Gore, utvrđenom nadležnošću, veoma posvećen promociji i zaštiti prava djeteta i u tom cilju realizovao je niz aktivnosti u dosadašnjem periodu.

Predsjednik Odbora je podsjetio da je Odbor razmotrio Poseban izvještaj o dječijem prosjačenju u Crnoj Gori, sačinjen u okviru prve faze Projekta "Unaprjeđenje položaja djeteta u cilju zaštite od svih vidova eksploatacije". Imajući u vidu ozbiljnost problema dječijeg prosjačenja, kao i posledice i rizike koje život na ulici nosi kako za pojedinca, tako i za društvo u cjelini, Odbor je razmatranje ovog Izvještaja ocijenio veoma značajnim s namjerom da se ukaže i podsjeti šira i stručna javnost na važnost suzbijanja i rješavanja ovog problema. Odbor je prihvatio Poseban izvještaj o dječijem prosjačenju u Crnoj Gori, a Zaključak uputio Ministarstvu unutrašnjih poslova, Ministarstvu rada i socijalnog staranja, Ministarstvu prosvjete i Ministarstvu pravde, uz obavezu da preduzmu konkretne mjere na njegovoj realizaciji. Takođe, na poziv institucije Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore, Odbor je učestvovao u Kampanji "Naučimo ih nešto drugo!".

Predsjednik Duković je podsjetio da je Odbor razmotrio i Izvještaj o seksualnom iskorišćavanju djece u Crnoj Gori, podržao Preporuke Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore i Zaključak prosljedio Ministarstvu pravde, Ministarstvu unutrašnjih poslova, Ministarstvu rada i socijalnog staranja, Ministarstvu zdravlja, Ministarstvu prosvjete, Ministarstvu turizma i održivog razvoja, kao i Šefu Delegacije Crne Gore u Parlamentarnoj skupštini Savjeta Evrope koja sprovodi Kampanju "Jedno od petoro", a u kojoj participira i Crna Gora.

Takođe, Odbor je razmotrio Izvještaj o zloupotrebi djece putem interneta u Crnoj Gori i donio Zaključke koje je uputio nadležnim ministarstvima radi preduzimanja mjera i aktivnosti u cilju njihove realizacije.

Predsjednik Odbora je saopštio da je u januaru 2014. godine Odbor za ljudska prava i slobode, u saradnji sa institucijom Zaštitnika ljudskih prava i sloboda CG i Delegacijom Skupštine CG u PSSE, a uz podršku UNICEF-a i OEBS-a, organizovao Drugi regionalni sastanak parlamentarnih radnih tijela nadležnih za ljudska prava i prava djeteta sa ombudsmanima za djecu zemalja regiona na temu: „Prava djeteta- Unapređenje položaja djeteta u cilju zaštite od svih vidova eksploatacije“, održan u Regionalnoj školi za javnu upravu u Danilovgradu. Cilj sastanka bio je razmjena mišljenja i dobrih praksi u zaštiti prava djeteta, kako bi se utvrdili ciljevi i pravci dalje međuparlamentarne saradnje i nacionalnih institucija za zaštitu ljudskih prava i prava djeteta.

Dr Halil Duković je istakao da je u okviru saradnje Delegacije Skupštine Crne Gore u Parlamentarnoj skupštini Savjeta Evrope, Predstavništva UNICEF-a u Crnoj Gori i Odbora za

Ljudska prava i slobode, kao doprinos Kampanji Savjeta Evrope protiv seksualnog nasilja nad djecom „Jedno od petoro“ kojoj se pridružila i Crna Gora, realizovano istraživanje „Nasilje nad djecom u Crnoj Gori – istraživanje o znanju, stavovima i ponašanju, 2013“ čiji rezultati su predstavljeni na Konferenciji za štampu u Skupštini Crne Gore krajem septembra prošle godine. Podsjetio je da su rezultati istraživanja ukazali da više od polovine stanovništva (55%) smatra da u Crnoj Gori postoji nasilje nad djecom. Međutim, kada se radi o seksualnom zlostavljanju djece, skoro polovina stanovništva (46%) smatra da ono uglavnom nije prisutno u Crnoj Gori.

Predsjednik je zaključio da se samo koordiniranim aktivnostima svih nadležnih organa mogu zaštititi djeca od svih oblika nasilja. Izrazio je nadu da će rezultati ovog Istraživanja poslužiti kao polazna osnova za preduzimanje daljih aktivnosti od strane nadležnih državnih organa, a u cilju sprečavanja i suzbijanja problema nasilja nad djecom, kako bi se nakon određenog vremenskog perioda mogli sumirati rezultati i ostvariti uvid u stepen napretka koji je postignut u ovoj oblasti.

Istakao je da će Odbor za ljudska prava i slobode i u narednom periodu, u dijelu svoje, Poslovnikom Skupštine Crne Gore, utvrđene nadležnosti, nastojati da doprinese afirmaciji, promovisanju, poštovanju i zaštiti ljudskih prava i sloboda svih građana Crne Gore, sa posebnim akcentom na prava djeteta.

Ministar rada i socijalnog staranja mr Predrag Bošković, ukazujući na veoma dobru saradnju Ministarstva i UNICEF-a, saopštio je da se nasilje nad djecom u Crnoj Gori još uvijek ne vidi, ne osjeća i ne doživljava na način na koji bi trebalo. Istraživanje pokazuje da nasilje nad djecom postoji u različitim oblicima, a neophodno je preduzeti brojne mjere radi zaštite djece od nasilja. Djeci se od rođenja do punoljetstva mora posveti posebna pažnja kako se ne bi stvarali odrasli ljudi koji imaju određene probleme u ponašanju. Ministar je istakao da ovo istraživanje treba da doprinese i razbijanju stereotipa koji postoje u tradicionalnom crnogorskom društvu kako bi se nasilje nad djecom shvatilo na sasvim drugačiji način. Saopštio je da će Ministarstvo rada i socijalnog staranja, polazeći od rezultata istraživanja, značajnu pažnju u narednom periodu posvetiti zaštiti djece od svih oblika nasilja i izrazio nadu da će se, u saradnji sa UNICEF-om, postići konkretni rezultati i ostvariti napredak u ovoj oblasti. Izrazio je očekivanje da će percepcija nasilja nad djecom u nekom narednom istraživanju biti sasvim drugačija u odnosu na podatke iz sadašnjeg istraživanja.

Na Konferenciji je prikazan i spot o nasilju nad djecom, pripremljen u okviru globalne kampanje „Skriveno, a pred očima“.

SEKRETAR ODBORA

Slava Burić

PREDSJEDNIK ODBORA

dr Halil Duković